

Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet (UU) beslutade den 12 juni 2012 att ge finansutskottet (FiU) tillfälle att yttra sig senast den 16 oktober över regeringens skrivelse 2011/12:154 Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011 samt över motion 2011/12:U30 (SD) och motion 2011/12:U31 (V) som väckts med anledning av skrivelsen.

Finansutskottet yttrar sig över skrivelsen i de delar som rör finansutskottets beredningsområde samt över motion 2011/12:U31 (V).

Finansutskottet anser inte att något initiativ är nödvändigt med anledning av motionsyrkandena. Yrkandena bör därför avstyrkas.

I yttrandet finns en avvikande mening (MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen redogörs för verksamheten i Internationella valutafonden (IMF), Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011. I skrivelsen ingår bl.a. följande avsnitt som hör till finansutskottets beredningsområde: Övervakning av den globala ekonomin och enskilda länders ekonomiska politik, institutionernas utlåning och resurs-situation samt sektorövergripande frågor som bl.a. öppenhet och informationsutbyte.

Motionen

I motion 2011/12:U31 av Hans Linde m.fl. (V) anser motionärerna att Internationella valutafondens (IMF) lånevillkor behöver reformeras. IMF och de ledande europeiska ledarna ser skuldkrisen som ett utslag av bristande budgetdisciplin och deras lösningar har enligt motionärerna varit besparingsprogram i kombination med hårdare budgetregler. Utgångspunkten för IMF har alltför ofta varit att vanliga löntagare ska betala priset för ekonomiska kriser, som skapats av en avreglerad finansmarknad och en ansvarig banksektor. Detta är enligt motionärerna inte rätt väg att gå. IMF:s lånevillkor behöver därför ändras i grunden. Bland annat behöver större social hänsyn tas vid utlåningen. Ländernas skuldnedskrivningar ska bekostas av fordringsägarna, inte skattebetalarna (yrkande 1).

Motionärerna anser också att länder som genomgår en demokratiseringsprocess ska beviljas avskrivningar av illegitima skulder. I juni 2010 introducerade IMF ett nytt skuldavskrivningsverktyg för exceptionella händelser. Detta är ett bra verktyg som borde utökas till att även gälla länder som genomgår en omvandling i demokratisk riktning (yrkande 2).

Motionärerna anser vidare att den svenska regeringen inom IMF och Världsbanken bör verka för automatiska och multilaterala informationsutbytesavtal på global nivå. Enligt motionärerna behövs ökad öppenhet och informationsutbytesavtal på skatteområdet för att minimera möjligheten för företag och privatpersoner att undanhålla medel från beskattning. EU-parlamentet tog i februari 2010 ställning för automatiska och multilaterala informationsutbytesavtal på global nivå. Det är ett utmärkt initiativ som Sverige bör verka för i IMF och Världsbanken (yrkande 3).

Enligt motionärerna bör Sveriges bidrag till energiomställningen ske genom FN:s klimatfonder i stället för genom IMF och Världsbanken. Världsbanken och IMF är inte mogna den centrala roll i det internationella klimatarbetet som de fått. De båda institutionernas fokus ligger fortfarande på investeringar i ickeförnybara fossila energislag (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet vill börja med att understryka att det är viktigt att riksdagen får god information och möjlighet till inflytande över Sveriges agerande i de internationella finansiella institutionerna. Skrивelsen ger riksdagen en möjlighet att bl.a. följa institutionernas verksamhet, resultat, styrning och organisation. Enligt finansutskottet är det viktigt att Sverige aktivt använder sitt politiska och ekonomiska inflytande i EU, Världsbanken, IMF och Världshandelsorganisationen (WTO).

Reformering av IMF:s lånevillkor Finansutskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden om reformering av IMF:s lånevillkor, bl.a. i bet. 2011/12:FiU16. Utskottet har då konstaterat att IMF under de senaste åren reformerat sitt låneramverk och att IMF dessutom i betydligt högre grad än tidigare nu betonar vikten av att skydda sociala kostnader och andra viktiga utgifter vid budgetnedskärningar och andra åtgärder. Finansutskottet har även noterat att det pågår ett löpande och omfattande arbete inom IMF med att utvärdera den s.k. konditionaliteten och utformningen av låneprogrammen. Det är viktigt att kontinuerligt se över och förbättra de finansiella institutionernas verksamhet. Det är också viktigt att det finns övervakning av och krav på ekonomiska reformer i länder som får lån. Genom tydliga lånevillkor får de berörda länderna incitament att komma till rätta med de problem som lett till att de tvingats söka finansiellt stöd. Villkoren är också ett sätt för IMF att se till att pengarna betalas tillbaka så att de sedan kan lånas ut vidare till andra länder. Finansutskottet vill också understryka vikten av att institutionerna vid utlåning ställer krav på demokrati och mänskliga rättigheter.

Illegitima skulder När det gäller skuldavskrivning av illegitima skulder anser utskottet att Sverige ska hjälpa fattiga länder och därmed skriva av de skulder som vi kan. Det viktigaste med skuldavskrivningar är att frigjorda resurser går till att minska fattigdomen i länderna – fattigdomsbekämpningen ska prioriteras. Utgångspunkten för avskrivningar ska vara skuld hållbarhet och en god reformpolitik. Att skriva av skulder på grunder såsom illegitimitet kan enligt utskottet inte ses som en framkomlig väg. Genom att delta i internationella initiativ och verka för att länder bedriver en politik som främjar utveckling och därmed underlättar för människor och länder att gå in i frihandel, respektera mänskliga rättigheter, respektera äganderätt, bygga sina ekonomier genom att utbilda människor och låta dem vara en del av en konkurrenskraftig ekonomi, bidrar Sverige till att länder kan få en mer hanterbar skuldbörda.

Öppenhet och information på skatteområdet Skatteutskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden om öppenhet och information på skatteområdet (bet. 2011/12:SkU17). Skatteutskottet framhöll då bl.a. att det inom ramen för det nordiska samarbetet sedan flera år bedrivs ett arbete med inriktning på att förmå skatteparadisen att skriva bilaterala avtal med de nordiska länderna och att ett stort antal sådana avtal har ingåtts under

det senaste året. Skatteutskottet framförde vidare att det inom OECD görs ansträngningar för att snabbt utveckla nätverket för utbyte av information på skatteområdet. Finansutskottet har ingen annan uppfattning än skatteutskottet i frågan. Finansutskottet kan också notera att regeringen arbetar för ökad öppenhet och informationsutbyte på skatteområdet för att minimera möjligheten för företag och privatpersoner att undanhålla medel från beskattning.

Det internationella klimatarbetet I samband med förra årets skrivelse yttrade sig finansutskottet bl.a. över ett motionsyrkande om att de s.k. klimatfonderna borde skötas av FN mot bakgrund av utvecklingsländernas begränsade inflytande i Världsbanken och bankens utlåning till icke förnybar energi. Finansutskottet konstaterade då att frågan om Världsbankens roll när det gäller satsning på förnybar energi har behandlats i riksdagen vid ett flertal tillfällen, bl.a. i betänkande 2009/10:UU13, där utrikesutskottet bl.a. påminde om att miljö och klimat utgör en av Sveriges tre tematiska prioriteringar för mandatperioden. Finansutskottet har inte ändrat sin uppfattning i denna fråga. Finansutskottet kan också notera att regeringen verkar för att institutionernas stöd till miljö- och klimatfinansiering och grön tillväxt stärks samt att institutionernas kunskap och erfarenheter tillvaratas i internationella förhandlingar. Enligt finansutskottet är det viktigt att verksamheten i organ som Världsbanken, WTO och de regionala utvecklingsbankerna bygger på en hållbar utveckling och att det arbetet drivs av FN.

Övriga frågor När det gäller frågor om styrning i de internationella institutionerna anser finansutskottet liksom regeringen att det är viktigt att tillsättningen av institutionernas ledningar sker i öppna och meritbaserade processer som är öppna för sökande från alla länder. Finansutskottet välkomnar det ökade inslaget av mer öppna och meritbaserade processer i de senaste tillsättningarna dels av Världsbankens chef dels av vice cheferna i Europarådets utvecklingsbank (CEB). Finansutskottet välkomnar också regeringens arbete med mer transparenta regler och processer vid beslut om medlemsländernas inflytande i IMF. Det är viktigt att medlemsländernas inflytande och representation i IMF speglar deras ekonomiska betydelse i världsekonomin för bl.a. verksamhetens legitimitet. Finansutskottet kan också notera att regeringen fortsättningsvis kommer att arbeta för ytterligare förbättringar vad gäller resultatstyrning och öppenhet. Enligt finansutskottet är en större transparens i de internationella institutionerna viktig för en effektiv global styrning.

Vidare anser finansutskottet att väl fungerande institutioner och en god samverkan dem emellan är förutsättningar för att institutionerna med ett samordnat agerande bl.a. ska kunna bekämpa fattigdom och förstärka länders förutsättningar och förmåga att utveckla sina ekonomier på ett effektivt sätt. Enligt finansutskottet är det angeläget att samverkan mellan institutionerna kontinuerligt utvecklas och förbättras. Det finns också

behov av att verka för en bättre dialog mellan institutionerna på det ekonomiska området för att ytterligare stärka den globala styrningen, där en idé kan vara att diskutera inrättandet av ett ekonomiskt säkerhetsråd.

Slutligen anser finansutskottet att det är viktigt att skapa opinion mot dåliga arbetsförhållanden i hela världen. Finansutskottet vill därför understryka vikten av det arbete regeringen bedriver inom bl.a. EU och ILO för att stärka mötes-, yttrande- och föreningsfriheten, inklusive rätten att bilda och ansluta sig till fackföreningar.

Mot bakgrund av det som anförts ovan anser inte finansutskottet att något initiativ är nödvändigt med anledning av motionsyrkandena. Yrkandena 1–4 i motion 2011/12:U31 (V) bör därför avstyrkas av utrikesutskottet.

Stockholm den 25 september 2012

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Göran Pettersson (M), Pia Nilsson (S), Peder Wachtmeister (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maryam Yazdanfar (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD) och Erik Almqvist (SD).

Avvikande mening

Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanken samt de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2010 och 2011 (MP)

Per Bolund (MP) anför:

IMF:s lånevillkor ska ändras i grunden. Den ekonomiska krisen inom euroområdet har resulterat i en politisk kris för hela EU. Krisen har föranlett diverse nödlån och krisprogram för en rad länder. IMF och de europeiska ledarna ser skuldkrisen som ett utslag av bristande budgetdisciplin. Deras lösningar har varit stora besparingsprogram i kombination med hårdare budgetregler, vilket har fått svåra sociala konsekvenser.

I IMF:s program behöver större social hänsyn tas och större fokus behöver läggas vid jämställdhet mellan kvinnor och män. Fackliga rättigheter och avtal måste respekteras.

Det är bra att möjligheten för skuldavskrivning har utvidgats. Mandatet bör dock utökas till att även omfatta länder som genomgår en demokratisering. Det är orimligt att nya demokratiskt valda ledare ska betala gamla auktoritära regimers skulder. Därför bör regeringen verka för att dessa länder beviljas avskrivning av illegitima skulder.

Kapitalflykt är i dag ett av de största hindren för ekonomisk utveckling i syd, men också ett stort problem för många länder i nord. Det behövs därför ökad öppenhet och informationsutbyte på skatteområdet för att minimera möjligheten för företag och privatpersoner att undanhålla medel från beskattning. Ett utmärkt initiativ togs av EU-parlamentet i februari 2010 när ställning togs för automatiska och multilaterala informationsbytesavtal på global nivå. Regeringen bör verka för automatiska och multilaterala informationsbytesavtal på global nivå inom IMF och Världsbanken.

Klimatförändringarna är i dag en av vår tids största globala utmaningar och ett enormt hinder för oss som önskar se minskade ekonomiska klyftor inom och mellan länder. Världsbanken och IMF har fått en central roll i det internationella klimatarbetet. Miljöpartiet anser inte att Världsbanken och IMF är mogna denna uppgift. Fortfarande ligger stort fokus i deras verksamhet på investeringar i ickeförnybara energislag. Bland annat har stora investeringar i kolkraft gjorts under de senaste åren. Miljöpartiet anser därför att Sveriges bidrag till energiomställningen ska kanaliseras genom FN:s klimatfonder i stället för genom IMF och Världsbanken.

Detta innebär att jag anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion 2011/12:U31 (V) yrkandena 1–4.